

Tsakani na mipopi ya Thanda

Doris Manyamalala

Tebogo Boikanyo Matshana

Kalekale, muḡanani wa Mbhokota, ho vha hu tshi dzula ṅwananyana ane a pfi Tsakani.

Tsakani o vha a si na dzikhonani, zwa ita uri a dzule e na vhumvumu.

O ṭoḡa muthu ane a nga vhumba nae zwitambiswa zwa vumba, dzikhali, dzibigiri, na dzikholomo. Hovha hu si na muthu.

Makhulu vha zwi ṭhogomela vha ri, “Tsakani u tamba nga matombo ḡuvha ḽiṅwe na ḽiṅwe. A si zwavhuḡi. Ndi ḡo ita puḽani.”

Makhulu vho vha vha tshi kona u vhaḡa. Vha kona u vhaḡa dzindḡo khulwane, na vhatu vha bvumo.

Makhulu vha vhaḡa tshiṅwe na tshiṅwe tshine tsha ḡa muhumbuloni.

Musi Tsakani a tshi khou tamba nga matombo, Makhulu vha khou mu vhadela mupopi wa thanda.

Mupopi wa thanda wo vha u tshi kona u dzula na u tshimbila, arali fhedzi u tsini na Tsakani.

“Makhulu wanga, a hu na a no nga vhone,” ndi Tsakani o takala a tshi vhona mupopi.

Makhulu vha sia Tsakani na mupopi wa thanda musii vho fara lwendo.

Tsakani o vha o takalela u tamba nga mupopi wa thanda. Nga u tshanya a dovha a borea.

Mupopi u a dzula na u tshimbila, fhedzi a u ambi. A hu na muthu ane a nga amba nae.

Nga zwenezwo Makhulu vha vhaḡa muḡwe mupopi une wa ḡo tshimbila, u dzula, na u amba.

Tsakani a takala nga maanḡa. O ita na u tshina mutshino wawe wa gundo. A ri, “Makhulu wanga, a hu na a no nga vhone, ndo takala nga maanḡa.”

Vho tamba vhoḡhe u swika ḡi tshi kovhela.

Tsakani u funa u tshina, fhedzi mupopi wa thanda wo vha u sa tshini.

U funa u tshina mutshino wa dakalo, wa gundo, na wa *xibelani*.

O vha a tshi ɔɔa u ya ngei na ngei, e si eɕhe, e na khonani yawe ya thanda, Ho vha hu si na muthu.

Makhulu vha kona u ita tshiṅwe na tshiṅwe nga vumba na thanda.

Vho vhaḁa mupopi wa thanda, wo ambaraho malungu na vhukunda, wa ambara na *xibelani*.

Hoyu mupopi wo vha u na mivhala minzhiminzhi. U tshi kona u tshimbila, u dzula, u amba na u tshina.

Tsakani na mupopi vha thetshelesa nyimbo nahone vha tshina vhe vhavhili.

U bva nga lene lo duvha musi a songo ya tshikoloni, Tsakani o vha a tshi tamba nga mipopi ye a i vhadelwa nga Makhulu.

Tsakani o vha a si tsheena vhumvumu.

Musi Makhulu vha tshi vhona ngila ye Tsakani a takala ngayo, vho vhaḡela ṅwana muṅwe na muṅwe wa muḡanani mupopi wa thanda.

Vho dovha vha vhaḡa na zwiṅwe zwifanyiso zwinzhi zwa u khavhisa.

Shango loṡhe lo kona u vhona mishumo ya vhutsila ha zwanḡa ya Makhulu.